Tieslietu ministrija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālr.: 67036801, 67036716, 67036721; fakss: 67210823, 67285575;
e-pasts: pasts@tm.gov.lv; www.tm.gov.lv

Rīgā

26.10.2023. Nr. 1-11/3183

Latvijas Republikas Saeimas
Juridiskajai komisijai

Par likumprojektu iesniegšanu

Tieslietu ministrija, lai izpildītu Satversmes tiesas 2020. gada 12. novembra spriedumu lietā Nr. 2019-33-01 un padarītu iespējamu Satversmes tiesas 2021. gada 8. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2020-34-03 izpildi, ir izstrādājusi likumprojektu pakotni, ar kuru paredzēts ieviest tiesību institūtu – partnerību. Tā būs jauns veids, kādā juridiski nostiprināt divu pilngadīgu personu attiecības un paredzēt noteikta veida sociālo un ekonomisko aizsardzību.

Aicinu apspriest izstrādāto likumprojektu pakotni un virzīt tos kā Juridiskās komisijas likumprojektus.

Pielikumā:
1) likumprojekts "Grozījumi Notariāta likumā" uz 2 lp.;
2) likumprojekta "Grozījumi Notariāta likumā" anotācija uz 2 lp.;
3) likumprojekts "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" uz 1 lp.;
4) likumprojekta "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" anotācija uz 2 lp.;
5) likumprojekts "Grozījumi Pacientu tiesību likumā" uz 1 lp.;
6) likumprojekta "Grozījumi Pacientu tiesību likumā" anotācija uz 2 lp.;
7) likumprojekts "Grozījumi likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"" uz 1 lp.;
8) likumprojekta "Grozījumi likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"" anotācija uz 2 lp.;
9) likumprojekts "Grozījumi Maksātnespējas likumā" uz 1 lp.;
10) likumprojekta "Grozījumi Maksātnespējas likumā" anotācija uz 2 lp.;
11) likumprojekts "Grozījums likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"" uz 1 lp.;
12) likumprojekta "Grozījums likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"" anotācija uz 2 lp.;
13) likumprojekts "Grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu"" uz 1 lp.;
14) likumprojekta "Grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu"" anotācija uz 2 lp.;
15) likumprojekts "Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"" uz 1 lp.;
16) likumprojekta "Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"" anotācija uz 2 lp.

Patiesā cieņā
tieslietu ministre I. Lībiņa-Egnere

Grozījumi Notariāta likumā

Izdarīt Notariāta likumā (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993, 26./27. nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 15. nr.; 2002, 23. nr.; 2003, 14. nr.; 2004, 23. nr.; 2008, 3. nr.; 2009, 3. nr.; Latvijas Vēstnesis, 2010, 183. nr.; 2013, 21., 112. nr.; 2014, 98., 228. nr.; 2015, 245. nr.; 2017, 231. nr.; 2018, 57., 220., 225. nr.; 2019, 240. nr.; 2021, 121.B, 139., 207. nr.; 2023, 178. nr.) šādus grozījumus:

1. Papildināt likumu ar D^2 sadaļu šādā redakcijā:

"D^2 sadaļa
Notariālo aktu par partnerību vai tās izbeigšanu taisīšana

107.[12] Zvērināts notārs taisa notariālo aktu par partnerību, ja divas pilngadīgas fiziskas personas kopā personīgi ierodas pie zvērināta notāra un apliecina, ka tām ir tuvas personiskas attiecības, kopīga saimniecība un nolūks rūpēties par to, kā arī gādāt un atbalstīt vienai otru.

107.[13] Zvērināts notārs taisa notariālo aktu par partnerību, ja personas, kas izsaka par to savu gribu,:

1) nav laulībā;
2) par tām Fizisko personu reģistrā nav iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas;
3) tās nav radinieki taisnā līnijā;
4) nav brāļi un māsas un pusbrāļi un pusmāsas.

107.[14] Notariālajā aktā par partnerību norāda:
1) personu apliecinājumu reģistrēt partnerību, rūpēties par kopīgu saimniecību, gādāt un atbalstīt vienai otru;
2) katras personas vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, — dzimšanas gadu, dienu, mēnesi).

107.[15] Partnerība izbeidzas:
1) ar personas nāvi;
2) ja tiesa vienu no personām izsludina par mirušu;
3) ar vienas vai abu personu laulību;
4) ar abu personu gribas izteikumu notāram;
5) ar tiesas spriedumu.

107.[16] Notārs pēc abu personu gribas izteikuma taisa notariālu aktu par partnerības izbeigšanu arī gadījumā, kad personu ģimenes tiesiskās attiecības ir konstatētas ar tiesas nolēmumu.

107.[17] Notariālajā aktā par partnerības izbeigšanu norāda:
1) personu gribas izteikumu;
2) katras personas vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja tāda nav, — dzimšanas gadu, dienu, mēnesi);
3) notariālā akta par partnerību taisīšanas gadu, dienu, mēnesi;

4) tiesas nolēmuma par ģimenes tiesisko attiecību konstatēšanu gadu, dienu, mēnesi un lietas numuru;
5) zvērināta notāra, pie kura taisīts notariālais akts par partnerību, vārdu, uzvārdu;
6) partnerības izbeigšanas gadu, dienu, mēnesi;

2. Aizstāt visā likumā vārdus "Iedzīvotāju reģistrs" (attiecīgā locījumā) ar vārdiem "Fizisko personu reģistrs" (attiecīgā locījumā).

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi Notariāta likumā"

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

1.1. likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību. Šobrīd pastāvošais tiesiskais regulējums minēto aizsardzību nenodrošina visos šo attiecību gadījumos.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi Notariāta likumā" (turpmāk – likumprojekts). Tas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" un citiem saistītajiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu.

Likumprojektā ietvertie grozījumi Notariāta likumā stāsies spēkā līdz ar saistītu grozījumu Fizisko personu reģistra likumā par ziņu par partnerību vai tās izbeigšanu iekļaušanu Fizisko personu reģistrā spēkā stāšanos 2024. gada jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Maksātnespējas likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", likumā "Par valsts pensijām", likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un Pacientu tiesību likumā.

1.2. paredzētie grozījumi

Likumprojektā paredzēts Notariāta likumu papildināt ar jaunu sadaļu "Notariālo aktu par partnerību vai tās izbeigšanu taisīšana". Notariālu aktu par partnerību vai tās izbeigšanu taisa zvērināts notārs, abām personām, kas to vēlas, kopā personīgi ierodoties pie zvērināta notāra un apliecinot savu gribu reģistrēt partnerību vai to izbeigt. Ziņas par partnerību vai tās izbeigšanu tiks aktualizētas Fizisko personu reģistrā. Gadījumā, ja partnerību vēlas izbeigt viena no personām, tad ar konstitutīvu prasību ar mērķi konstatēt attiecību izbeigšanu, jāvēršas tiesā. Līdz ar to tiesas nolēmums būs pamats partnerības izbeigšanai, gan gadījumā, ja partnerību vēlas izbeigt viena no pusēm, gan, ja puses par partnerības izbeigšanu nevarēs vienoties.

Likumprojektā paredzēti partnerības priekšnoteikumi, kā arī gadījumi, kuros tā izbeidzas. Uzsverams, ka likumprojekts neparedz tiesības vērsties pie zvērināta notāra ar lūgumu par notariālā akta par partnerības taisīšanu ar pilnvarotās personas starpniecību, jo, vēršoties pie zvērināta notāra, jābūt atspoguļotai katras puses personīgajai gribai reģistrēt partnerību.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likumprojekts nepieciešams, lai uzsāktu tāda tiesiskā regulējuma izveidi, kas paredzētu divu pilngadīgu personu tādu ciešu personisku attiecību juridisku aizsardzību, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Tāpat likumprojekts sekmētu šādu cilvēku sociālā un ekonomiskā atbalsta pasākumus.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Tā kā grozījumi Fizisko personu reģistra likumā paredz pienākumu zvērinātam notāram aktualizēt informāciju Fizisko personu reģistrā, grozījumu atbilstošas darbības uzsākšanai ir ietekme uz valsts budžetu. Provizoriskās izmaksas informācijas tehnoloģiju sistēmu saskarņu izveidošanai iekļautas likumprojekta "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" anotācijā. Tāpat zvērinātam notāram ir pienākums iekļaut un aktualizēt informāciju aktu un apliecinājumu reģistrā, ko ved Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija. Jāņem arī vērā, ka par notariāla akta taisīšanu personām būtu jāmaksā zvērinātam notāram atlīdzība, kā arī valsts nodeva par notariālā akta taisīšanu saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 22. septembra noteikumiem Nr. 1069 "Noteikumi par valsts nodevu par notariālo darbību izpildi".

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojektā ietverts regulējums, lai personas var izmantot iespēju reģistrēt partnerību, taisot par to notariālu aktu, savu tiesību aizsardzības nodrošināšanai un savu attiecību juridiskai nostiprināšanai. Sociālās un ekonomiskās aizsardzības un atbalsta pasākumi regulējami citos tiesību aktos.

Lai likumprojektu atbilstoši izmantotu tā mērķauditorija, nepieciešams veikt grozījumus tiesību aktos, kas izdoti uz Notariāta likuma pamata, t.i., Ministru kabineta 2013.gada 3.septembra noteikumos Nr.737 "Noteikumi par zvērinātu notāru atlīdzības taksēm un to noteikšanas kārtību" un Ministru kabineta 2008.gada 17.jūnija noteikumos Nr. 439 "Kārtība, kādā Latvijas Zvērinātu notāru padome sniedz pārskatu par zvērinātu notāru veiktajām darbībām". Grozījumi minētajos noteikumos stājas spēkā vienlaikus ar grozījumiem Notariāta likumā.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju, Latvijas Zvērinātu notāru padomi un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo valsts institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.

Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā

Izdarīt Fizisko personu reģistra likumā (Latvijas Vēstnesis, 2017, 259. nr.; 2020, 106. nr.; 2021, 118.nr.) šādus grozījumus:

1. Svītrot 2. panta otrās daļas 8. punktā vārdus "rajona (pilsētas)".

2. Papildināt 4. panta pirmās daļas 2. punktu ar "j" apakšpunktu šādā redakcijā:

"j) kurš Latvijā reģistrē partnerību vai izbeidz to".

3. 8. pantā:

izteikt piekto daļu šādā redakcijā:

"(5) Zvērināts notārs iekļauj un aktualizē Reģistrā ziņas par šā likuma 4. panta pirmās daļas 2. punkta "d" un "j" apakšpunktā minēto personu, kā arī aktualizē Reģistrā iekļautās ziņas par šā likuma 4. panta pirmajā daļā minēto personu laulības šķiršanu, reģistrētu partnerību un tās izbeigšanu.";

svītrot astotajā daļā vārdus "Rajona (pilsētas)" .

3. 11. pantā:

aizstāt pirmās daļas 12.[1] punktā vārdu un burtu "un "i"" ar burtiem un vārdu ""i" un "j"";

aizstāt pirmās daļas 13. punktā vārdu un burtu "vai "i"" ar burtiem un vārdu ""i" vai "j"";

papildināt pirmo daļu ar 36. un 37. punktu šādā redakcijā:

"36) ziņas par partnerību;

37) ziņas par partnerības izbeigšanu."

papildināt ar 4.[4] daļu šādā redakcijā:

"(4[4]) Par šā likuma 4. panta pirmās daļas 2. punkta "j" apakšpunktā minēto personu Reģistrā iekļauj šā panta pirmās daļas 1., 2., 3., 6., 7., 9., 10., 11., 12.[1], 13. 16., 36. un 37. punktā minētās ziņas."

4. Papildināt pārejas noteikumus ar 8.punktu šādā redakcijā:

"8. Ziņas par tiesiskajām attiecībām, kas konstatētas ar tiesas nolēmumu par ģimenes tiesisko attiecību konstatēšanu, kurš pieņemts par pieteikumu, kas iesniegts tiesā līdz 2024. gada 30. jūnijam, Reģistrā pēc personas lūguma aktualizē Pārvalde. Pēc šo ziņu aktualizēšanas personām, kuru ģimenes tiesiskās attiecības konstatētas ar tiesas nolēmumu, ir visas tās tiesības un pienākumi, kas ir personām, kuras partnerību nodibinājušas, zvērinātam notāram taisot notariālu aktu par partnerību."

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā"

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?
1.1.likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību. Šobrīd pastāvošais tiesiskais regulējums minēto aizsardzību nenodrošina visos šo attiecību gadījumos.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts priekšlikums likumprojektam "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" (turpmāk – likumprojekts). Tas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā" un citiem saistītiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību partneru juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu.

Ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā" paredzēts ieviest notariālus aktus par partnerību. Ievērojot minēto, ziņas par to iekļaujamas Fizisko personu reģistrā .

Likumprojektā ietvertie grozījumi Fizisko personu reģistra likumā stāsies spēkā 2024. gada 1. jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Notariāta likumā, Maksātnespējas likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", likumā "Par valsts pensijām", likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un Pacientu tiesību likumā.

1.2. paredzētie grozījumi

Likumprojekts paredz, ka turpmāk Fizisko personu reģistrā par personu iekļauj arī ziņas par partnerību, par kuru notariāls akts taisīts Latvijā, vai tās izbeigšanu.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likumprojekts ir vērsts uz to, lai valsts un pašvaldību iestādes varētu identificēt partnerību reģistrējušas un izbeigušas personas. Ziņu iekļaušana Fizisko personu reģistrā nodrošinās, ka partnerību reģistrējušu personu attiecības tiks atbilstoši tiesiski aizsargātas..

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Lai Fizisko personu reģistrā iekļautu un aktualizētu ziņas par partnerību vai tās izbeigšanu, kā arī nodrošinātu šo ziņu pieejamību personām un institūcijām, atbilstoši Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes aplēsēm nepieciešams veikt būtiskus papildinājumus Fizisko personu reģistra informācijas sistēmas programmatūrā (turpmāk – FPRIS). Šie papildinājumi varētu izmaksāt aptuveni EUR 135 000, un programmatūras uzturēšana turpmāk katru gadu varētu izmaksāt aptuveni EUR 14 000.

Lai īstenotu nepieciešamās izmaiņas Fizisko personu reģistra informācijas sistēmā, valsts budžeta apakšprogrammā 11.01.00 "Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde" ir nepieciešams papildu finansējums:

2024. gadā 113 256 EUR (kapitālās iegādes EKK -5000)

2025. gadā 34 858 EUR , tai skaitā 21 393 EUR (kapitālās iegādes EKK -5000) un 13 465 EUR(preces un pakalpojumi EKK -2000)

2026.gadā un turpmāk 13 465 EUR (preces un pakalpojumi EKK -2000)

Līdz ar to likumprojekta atbilstošas darbības uzsākšanai ir ietekme uz valsts budžetu Fizisko personu reģistra informācijas sistēmas pielāgošanai.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojektam ir pozitīva ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu. Ziņu iekļaušana Fizisko personu reģistrā dos iespēju personām, par kuru partnerību Latvijā taisīts notariāls akts, saņemt atbilstošu tiesisko aizsardzību. Vienlaikus ar likumprojektu ir izstrādāts un tiek virzīts likumprojekts "Grozījumi Notariāta likumā", kas paredz papildināt Notariāta likumu ar jaunu sadaļu par notariālo aktu par partnerību vai tās izbeigšanu taisīšanu. Ar likumprojektu saistīti grozījumi tiks veikti arī Maksātnespējas likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", likumā "Par valsts pensijām", Pacientu tiesību likumā un likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu".

Nepieciešams izvērtēt, vai, lai varētu īstenot šajā likumprojektā paredzēto regulējumu, papildus nepieciešams veikt arī attiecīgus grozījumus Ministru kabineta 2021.gada 15.jūnija noteikumos Nr. 372 "Noteikumi par Fizisko personu reģistrā iekļaujamo ziņu apjomu" un Ministru kabineta 2021.gada 22.jūnija noteikumos Nr. 412 "Ziņu iekļaušanas un aktualizēšanas kārtība Fizisko personu reģistrā".

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un citos normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.

Likumprojekts

Grozījumi Pacientu tiesību likumā

Izdarīt Pacientu tiesību likumā (Latvijas Vēstnesis, 2009, 205. nr.; 2011, 202. nr.; 2012, 190. nr.; 2013, 21., 191., 211. nr.; 2017, 259. nr.; 2018, 225. nr.; 2020, 244. nr.; 2022, 63., 120. nr.; 2023, 75. nr.) šādus grozījumus:

1. Aizstāt 5. panta astotajā daļā vārdus "vai tuvāko radinieku" ar vārdiem "personu, par kuru ar pacientu Fizisko personu reģistrā ir iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas (turpmāk – partneris) vai tuvāko radinieku".

2. 7. pantā:

aizstāt pirmajā daļā vārdus "bet, ja tāda nav, — pilngadīgam un rīcībspējīgam tuvākajam radiniekam šādā secībā" ar vārdiem "partnerim, bet, ja tāda nav, — pilngadīgam un rīcībspējīgam tuvākajam radiniekam šādā secībā";

aizstāt otrajā daļā vārdus "tuvākais radinieks vai" ar vārdiem "partneris, tuvākais radinieks";

izteikt septīto daļu šādā redakcijā:

"(7) Ja pacients nav norādījis personu, kura ir tiesīga viņa vietā piekrist ārstniecībai vai atteikties no tās, un pacientam nav laulātā, partnera, tuvāko radinieku, likumiskā pārstāvja vai pacients rakstveidā aizliedzis laulātajam, partnerim vai tuvākajiem radiniekiem viņa vietā pieņemt lēmumu, tad lēmumu par ārstniecību, kas vislabvēlīgāk ietekmētu pacienta veselības stāvokli, pieņem ārstu konsilijs."

3. Aizstāt 11. panta otrajā daļā vārdus "vai tuvākajiem radiniekiem" ar vārdiem "partnerim vai tuvākajiem radiniekiem".

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi Pacientu tiesību likumā"

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?
1.1. likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi Pacientu tiesību likumā" (turpmāk - likumprojekts), kas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" un citiem saistītiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu.

Likumprojekts stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem Fizisko personu reģistra likumā par ziņu par partnerību vai tās izbeigšanu iekļaušanu Fizisko personu reģistrā 2024. gada 1. jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Notariāta likumā, Maksātnespējas likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un likumā "Par valsts pensijām".

1.2. paredzētie grozījumi

Likumprojekts paredz noteikt, ka personām, par kurām Fizisko personu reģistrā ir iekļautas ziņas par partnerību ar pacientu, ir tiesības saņemt informāciju par pacientu, ja pacients ir pārtraucis ārstniecību un atstājis ārstniecības iestādi, par savu rīcību neinformējot ārstējošo ārstu vai ārstniecības iestādi, ja pacients ir persona, kura sava veselības stāvokļa vai vecuma dēļ nav spējīga pati par sevi parūpēties.

Tāpat uz personām, kam ar pacientu ir partnerība, attiecināmas tiesības pieņemt lēmumu par piekrišanu ārstniecībai kopumā vai ārstniecībā izmantojamai metodei vai atteikšanos no ārstniecības kopumā vai ārstniecībā izmantojamās metodes un tiesības piekrist pacienta iesaistīšanai klīniskajā pētījumā.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likums nodrošinās, ka partnerību reģistrējušu personu attiecības tiks atbilstoši tiesiski aizsargātas. Tāpat likums sekmēs šādu personu sociālā un ekonomiskā atbalsta pasākumus.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojekts šo jomu neskar.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts saistīts ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", kas ievieš notariālus aktus par partnerību vai tās izbeigšanu. Likumprojekts saistīts arī ar likumprojektu "Grozījumi

Fizisko personu reģistra likumā", kas cita starpā paredz Fizisko personu reģistrā iekļaut ziņas par partnerību.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo valsts institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.

Likumprojekts

Grozījumi likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"

Izdarīt likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 2002, 11. nr.; 2003, 12. nr.; 2006, 2., 20. nr.; 2007, 14. nr.; 2008, 24. nr.; 2009, 10., 24. nr.; Latvijas Vēstnesis, 2010, 94., 162. nr.; 2011, 76. nr.; 2012, 104. nr.; 2013, 6. nr.; 2014, 32., 38., 228. nr.; 2015, 107., 190., 251. nr.; 2016, 31., 123. nr.; 2018, 36., 216. nr.; 2019, 233. nr.; 2020, 123., 243. nr.; 2021, 22., 121.B nr.; 2022, 211.A nr.; 2023, 54. nr.) šādus grozījumus:

1. Papildināt 1. panta 6.punktu ar teikumu šādā redakcijā:

"Par radinieku šā likuma izpratnē uzskatāma arī persona, par kuru ar valsts amatpersonu Fizisko personu reģistrā ir iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas (turpmāk – partneris)."

2. Papildināt $13.^1$ panta pirmo daļu ar teikumu šādā redakcijā:

"Šādas diplomātiskās dāvanas ir atļauts pieņemt arī minēto amatpersonu partneriem."

3. Papildināt 24. panta pirmās daļas 1. punktu ar vārdiem "partnera vārdu un uzvārdu".

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā""

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?
1.1. likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību. Šobrīd pastāvošais tiesiskais regulējums minēto aizsardzību nenodrošina visos šo attiecību gadījumos.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā", kas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā" un citiem saistītiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu, ieviešot jaunu tiesību institūtu –partnerību un iekļaujot ziņas par partnerībām Fizisko personu reģistrā.

Jāņem vērā, ka partnerības pamatā esošās ciešās divu personu savstarpējās attiecības ir tādas, kas var radīt interešu konflikta risku. Lai šīs situācijas noregulētu, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"" (turpmāk - likumprojekts).

Likumprojekts stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem Fizisko personu reģistra likumā par ziņu par partnerību vai tās izbeigšanu iekļaušanu Fizisko personu reģistrā 2024. gada 1. jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Notariāta likumā, Pacientu tiesību likumā, Maksātnespējas likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par valsts pensijām" un likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu".

1.2. paredzētie grozījumi

Likumprojekts paredz noteikt, ka par radinieku likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" izpratnē uzskatāma arī persona, ar kuru ir partnerība.

Likumprojekts arī paredz, ka diplomātiskās dāvanas valsts, oficiālo un darba vizīšu ietvaros Latvijā vai ārvalstīs ir atļauts pieņemt arī personai, ar kuru ir partnerība.

Attiecībā uz valsts amatpersonas deklarācijā norādāmo informāciju likumprojekts paredz noteikt papildinājumu, ka deklarācijā valsts amatpersona norāda personas, ar kuru ir partnerība, vārdu un uzvārdu.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likumprojekts nodrošinās, ka tiks veicināta uzticēšanās valstij, novēršot interešu konflikta riskus starp partnerībā esošām personām.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojekts šo jomu neskar.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts saistīts ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", kas ievieš notariālus aktus par partnerību vai tās izbeigšanu. Likumprojekts saistīts arī ar likumprojektu "Grozījumi

Fizisko personu reģistra likumā", kas cita starpā paredz Fizisko personu reģistrā iekļaut ziņas par partnerību.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju, Finanšu ministriju un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo valsts institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.

Likumprojekts

Grozījumi Maksātnespējas likumā

Izdarīt Maksātnespējas likumā (Latvijas Vēstnesis, 2010, 124., 170. nr.; 2012, 33. nr.; 2013, 142., 188. nr.; 2014, 204., 257. nr.; 2015, 42. nr.; 2017, 5. nr.; 2018, 119. nr.; 2019, 248.A, 253. nr.; 2020, 110.A nr.; 2021, 121.B, 171.A, 236. nr.; 2023, 62., 118. nr.) šādus grozījumus:

1. 20. pantā

papildināt pantu ar $1.^1$ daļu šādā redakcijā:

"(1^1) Šā panta pirmās daļas 8. un 9. punktā noteiktie ierobežojumi uz administratoru attiecināmi arī tad, ja administrators:

1) juridiskās personas maksātnespējas procesā vai fiziskās personas maksātnespējas procesā pilda ar administratora pienākumiem saistītas darbības, kurās varētu būt personiski vai mantiski ieinteresēta persona, par kuru ar administratoru Fizisko personu reģistrā ir iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas (turpmāk – partneris);

2) pilda ar administratora pienākumiem saistītas darbības attiecībā uz tādu kreditoru vai parādnieku, kura dalībnieks, akcionārs, biedrs, pārraudzības, kontroles vai izpildinstitūcijas loceklis ir administratora partneris."

papildināt otrajā daļā aiz vārdiem "pirmajā daļā" ar vārdiem un skaitli "vai $1.^1$ daļā".

2. Papildināt 72. panta pirmo daļu ar $3.^1$ punktu šādā redakcijā:

"(3^1) parādnieka dibinātāja, dalībnieka (akcionāra) vai personālsabiedrības biedra, pārvaldes institūciju locekļa partneris."

3. Papildināt 131. panta pirmo daļu ar $1.^1$ punktu šādā redakcijā:

"(1^1) parādnieka partneris;".

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi Maksātnespējas likumā "

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?
1.1. likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību. Šobrīd pastāvošais tiesiskais regulējums minēto aizsardzību nenodrošina visos šo attiecību gadījumos.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā", kas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā" un citiem saistītiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu, ieviešot jaunu tiesību institūtu –partnerību un iekļaujot Fizisko personu reģistrā citstarp ziņas par partnerībām.

Jāņem vērā, ka partnerības pamatā esošās ciešās divu personu savstarpējās attiecības ir tādas, kas var radīt interešu konflikta risku. Lai šīs situācijas noregulētu, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi Maksātnespējas likumā" (turpmāk - likumprojekts).

Likumprojekts stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem Fizisko personu reģistra likumā par ziņu par partnerību vai tās izbeigšanu iekļaušanu Fizisko personu reģistrā 2024. gada 1. jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Notariāta likumā, Pacientu tiesību likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā," likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un likumā "Par valsts pensijām".

1.2. paredzētie grozījumi

Likumprojekts paredz noteikt, ka administratora pienākumus konkrētajā maksātnespējas procesā administrators nevar uzņemties un pildīt, ja administrators juridiskās personas maksātnespējas procesā vai fiziskās personas maksātnespējas procesā pilda ar administratora pienākumiem saistītas darbības, kurās varētu būt personiski vai mantiski ieinteresētas personas, ar kurām administratoram ir partnerība, kā arī attiecībā uz tādu kreditoru vai parādnieku, kura dalībnieks, akcionārs, biedrs, pārraudzības, kontroles vai izpildinstitūcijas loceklis ir persona, ar kuru administratoram ir partnerība.

Saskaņā ar spēkā esošo Maksātnespējas likumu administratora pienākumus konkrētajā maksātnespējas procesā administrators nevar uzņemties un pildīt, ja administrators saskaņā ar Maksātnespējas likuma noteikumiem atzīstams par ieinteresēto personu attiecībā pret parādnieku. Likumprojektā paredzēts, ka par ieinteresēto personu attiecībā pret parādnieku atzīstama arī persona, ar kuru parādniekam, parādnieka dibinātājam, dalībniekam (akcionāram) vai personālsabiedrības biedram, pārvaldes institūciju locekļiem ir partnerība.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likumprojekts nodrošinās, ka tiks veicināta uzticēšanās valstij, novēršot interešu konflikta riskus starp partnerībā esošām personām.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojekts šo jomu neskar.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts saistīts ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", kas ievieš notariālus aktus par partnerību vai tās izbeigšanu. Likumprojekts saistīts arī ar likumprojektu "Grozījumi

Fizisko personu reģistra likumā", kas cita starpā paredz Fizisko personu reģistrā iekļaut ziņas par partnerību.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo valsts institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.

Grozījums likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"

Izdarīt likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993, 22./23. nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1994, 2., 23. nr.; 1995, 8., 14. nr.; 1996, 9. nr.; 1997, 3., 21. nr.; 1998, 1. nr.; 1999, 24. nr.; 2000, 5. nr.; 2001, 1., 24. nr.; 2002, 6. nr.; 2003, 15. nr.; 2004, 2. nr.; 2005, 2., 8., 24. nr.; 2006, 14., 22. nr.; 2007, 3., 12., 24. nr.; 2008, 12. nr.; 2009, 1., 2., 15., 16. nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 200. nr.; 2010, 82., 131., 178., 206. nr.; 2011, 99., 144., 157., 204. nr.; 2012, 44., 88., 92., 192. nr.; 2013, 194., 232., 234. nr.; 2014, 47., 57., 257. nr.; 2015, 42., 97., 227., 248. nr.; 2016, 123., 241. nr.; 2017, 156., 242. nr.; 2018, 95., 111., 194., 249. nr.; 2019, 66., 118. nr.; 2020, 138., 240.A, 250. nr.; 2021, 27., 234.A nr.; 2022, 95., 211.A, 238. nr.; 2023, 60., 123. nr.) šādu grozījumu:

Papildināt likumu ar $6.^2$ pantu šādā redakcijā:

"$6.^2$ pants. Šā likuma noteikumu attiecināšana uz personām, par kurām Fizisko personu reģistrā iekļautas ziņas par partnerību

Šā likuma 8. panta $2.^3$ daļa, $8.^1$ panta otrās daļas 2. un 3. punkts un septītā daļa, 9. panta pirmās daļas $4.^2$, 33., $33.^1$ punkts un 35.punkta "a", "c" un "d" apakšpunkts, 10. panta pirmās daļas 2. punkts, $11.^7$ panta trešās daļas 3. punkta "e" apakšpunkts, $11.^9$ panta $7.^3$ daļa, 13. panta pirmās daļas 1. punkta "j", "k", "l", "m" un "n" apakšpunkts, 14. panta $1.^1$ daļa attiecībā uz šā likuma 10. panta pirmās daļas 2., 5.un 6. punktā minētajiem attaisnotajiem izdevumiem, 17. panta $11.^6$ daļa, 19. panta sestās daļas 6. punkts un 22. panta sestā daļa attiecināma arī uz personām, par kurām Fizisko personu reģistrā ir iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas."

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli""

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

1.1. likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību. Šobrīd pastāvošais tiesiskais regulējums minēto aizsardzību nenodrošina visos šo attiecību gadījumos.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"" (turpmāk - likumprojekts), kas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" un citiem saistītiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu.

Likumprojekts stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem Fizisko personu reģistra likumā par ziņu par partnerību vai tās izbeigšanu iekļaušanu Fizisko personu reģistrā 2024. gada 1. jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Notariāta likumā, Pacientu tiesību likumā, Maksātnespējas likumā, likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", likumā "Par valsts pensijām" un likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu".

1.2. paredzētie grozījumi

Likumprojekts paredz, ka uz personām, kam ir partnerība, attiecināmas normas par aizdevuma, kas izsniegts, lai segtu ārstniecības vai izglītības izdevumus, kā arī tuvinieka izsniegta aizdevuma nepielīdzināšanu ienākumam. Arī attiecībā uz aizdevumiem noteiktas līdzīgas atkāpes par informācijas sniegšanu kā tuviniekiem, ja aizdevumu nodokļa maksātājam izsniegusi persona, ar kuru ir partnerība. Likumprojektā paredzēti gada apliekamajā ienākumā neietveramie un ar nodokli neapliekamie ienākumu veidi, kas attiecināmi arī uz personu, ar kuru nodokļu maksātājam ir partnerība. Piemēram, papildpensijas kapitāls, kas veidojies no personas, ar kuru ir partnerība, veiktajām iemaksām privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un izmaksāts pensiju plānu dalībniekiem, arī fiziskas personas dāvanas, ja tās dāvinājusi persona, ar kuru ir partnerība, u.c.

Likumprojektā ietvertas normas, kas paredz arī citus atvieglojumus nodokļu jomā no dažādiem īpašumu atsavināšanas darījumiem, tostarp, dāvinājumiem, ja darījumi notikuši starp personām, kas ir partnerībā. Tāpat likumprojektā noteikts, ka atvieglojumi nodokļa maksātājam attiecināmi arī par personas, ar kuru ir partnerība, uzturēšanu.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likums nodrošinās, ka partnerību reģistrējušu personu attiecības tiks atbilstoši tiesiski aizsargātas. Tāpat likums sekmēs šādu personu sociālā un ekonomiskā atbalsta pasākumus.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Atbilstoši Finanšu ministrijas un Valsts ieņēmumu dienesta aplēsēm potenciāli nepieciešamajiem Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmu pielāgojumiem līdzekļi tiks rasti iestādes budžeta ietvaros.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts saistīts ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", kas ievieš notariālus aktus par partnerību vai tās izbeigšanu. Likumprojekts saistīts arī ar likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā", kas cita starpā paredz Fizisko personu reģistrā iekļaut ziņas par partnerību.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju, Finanšu ministriju un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo valsts institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.

Likumprojekts

Grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu"

Izdarīt likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1997, 22. nr.; 1998, 15. nr.; 1999, 24. nr.; 2001, 15., 17. nr.; 2002, 14. nr.; 2003, 9. nr.; 2004, 5. nr.; 2005, 8., 24. nr.; 2006, 14. nr.; 2007, 3., 12., 24. nr.; 2008, 15. nr.; 2009, 3., 15. nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 100., 199., 200. nr.; 2010, 94., 131., 205. nr.; 2011, 117., 202. nr.; 2013, 6., 232. nr.; 2014, 63., 257. nr.; 2015, 60., 248. nr.; 2016, 197., 241., 255. nr.; 2017, 156., 242. nr.; 2018, 225. nr.; 2019, 75., 240. nr.; 2020, 37., 240.A nr.; 2021, 121.B, 234.A, 246. nr.; 2022, 66.A, 238. nr.; 2023, 75. nr.) šādus grozījumus:

1. Papildināt likumu ar $6.^1$ pantu šādā redakcijā:

"$6.^1$ pants. Citu personu tiesības

Personām, par kurām ar sociāli apdrošināmo personu un obligāti sociāli apdrošināmo personu atbilstoši to nodarbinātībai, vecumam, veselības stāvoklim un sociālās apdrošināšanas veidiem Fizisko personu reģistrā ir iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas (turpmāk – partneris), ir šā likuma 5. panta pirmajā un trešajā daļā, 6. panta ceturtās daļas 6., 8. un 13. punktā un piektās daļas 5., 7. un 9.punktā noteiktās tiesības."

2. Papildināt $27.^1$ pantu ar 11. daļu šādā redakcijā:

"(11) Šā panta otrajā daļā un astotajā daļā noteiktie nosacījumi attiecas arī uz personas, kurai piešķirts sociālās apdrošināšanas pakalpojums, valsts sociālais pabalsts vai izdienas pensija, partneri."

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu""

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

1.1. likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību. Šobrīd pastāvošais tiesiskais regulējums minēto aizsardzību nenodrošina visos šo attiecību gadījumos.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts priekšlikums likumprojektam "Grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu"" (turpmāk - likumprojekts), kas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā", "Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"" un citiem saistītiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu.

Likumprojekts stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem Fizisko personu reģistra likumā par ziņu par partnerību vai tās izbeigšanu iekļaušanu Fizisko personu reģistrā 2024. gada 1. jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Notariāta likumā, Maksātnespējas likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", Pacientu tiesību likumā un likumā "Par valsts pensijām".

1.2. paredzētie grozījumi

Likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu" nosaka, par kurām personām tiek veiktas sociālās iemaksas no valsts pamatbudžeta. Tādējādi, lai likumprojekta "Grozījumi likumā "Par valsts pensijām" varētu tikt piemēroti attiecībā uz personām, par kurām fizisko personu reģistrā ir iekļautas ziņas par partnerību, nepieciešami izstrādātie grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu".

Likumprojekts paredz noteikt papildinājumus attiecībā uz apdrošināšanas periodu noteikšanu un to ieskaitīšanu apdrošināšanas stāžā, kas ir būtisks priekšnoteikums valsts pensijas piešķiršanai.

Likumprojektā ietverts, ka personām, par kurām kopā ar sociāli apdrošināmo personu un obligāti sociāli apdrošināmo personu atbilstoši to nodarbinātībai, vecumam, veselības stāvoklim un sociālās apdrošināšanas veidiem fizisko personu reģistrā ir iekļautas ziņas par partnerību, ir pakļautas sociālajai apdrošināšanai laikā, kad persona uzturas attiecīgajā ārvalstī kā diplomātisko un konsulāro dienestu pildošas personas partneris; persona, kuras partneris pilda militārā dienesta pienākumus ārpus valsts, izņemot gadījumus, kad šis karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā, uzturas ārvalstī kopā ar partneri; persona uzturas attiecīgajā ārvalstī kā Eiropas Savienības Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) pārstāvja vai sakaru virsnieka partneris.

Likumprojekts arī paredz, ka attiecīgu atbalstu atsevišķās dzīves situācijās, piemēram, personas nāves gadījumā, ir tiesīga saņemt persona, kurai ir partnerība kopā ar personu, kurai piešķirts sociālās apdrošināšanas pakalpojums, valsts sociālais pabalsts vai izdienas pensija.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likums nodrošinās, ka partnerību reģistrējušu personu attiecības tiks atbilstoši tiesiski aizsargātas. Tiesiskā regulējuma maiņai būs mazāka ietekme uz visa veida resursiem, nekā iedibinātajai praksei tiesā konstatēt pāru tiesiskās attiecības.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Paplašinot sociāli apdrošināmo personu loku, tiks ietekmēts valsts sociālās apdrošināšanas budžets.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts saistīts ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", kas ievieš notariālus aktus par partnerību vai tās izbeigšanu. Likumprojekts saistīts arī ar likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā", kas cita starpā paredz fizisko personu reģistrā iekļaut ziņas par partnerību. Tāpat tas ietekmē likumprojektā "Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"" noteiktajām personām paredzēto atbalstu. Pēc saistīto likumprojektu pieņemšanas, būs jāizvērtē grozījumu nepieciešamība tiesību aktos, kas attiecas uz valsts sociālajiem pabalstiem un izdienas pensijām.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju, Labklājības ministriju un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo valsts institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.

Likumprojekts

Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"

Izdarīt likumā "Par valsts pensijām" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 1., 24. nr.; 1997, 3., 13. nr.; 1998, 1., 24. nr.; 1999, 11., 23. nr.; 2002, 2. nr.; 2004, 6. nr.; 2005, 13., 24. nr.; 2006, 24. nr.; 2007, 24. nr.; 2008, 7., 10., 14. nr.; 2009, 8., 15. nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 199. nr.; 2010, 16., 205. nr.; 2011, 202. nr.; 2012, 104. nr.; 2013, 112., 137., 194. nr.; 2014, 75. nr.; 2015, 122. nr.; 2016, 57., 241. nr.; 2017, 128. nr.; 2018, 87., 196. nr.; 2019, 240. nr.; 2020, 240. A, 250. nr.; 2022, 137. A nr., 2023, 57. A, 75., 116. A nr.) šādus grozījumus:

1. Papildināt 9. pantu ar ceturto daļu šādā redakcijā:

"(4) Šā panta trešās daļas 4., 5. un 10. punktā noteiktais apdrošināšanas iemaksu periods attiecināms arī uz personām, kuras uzturas ārvalstīs kopā ar personu, kas pilda diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs, pilda militārā dienesta pienākumus ārpus valsts, izņemot gadījumus, kad šis karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā, uzturas attiecīgajā ārvalstī kā Eiropas Savienības Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) pārstāvis vai sakaru virsnieks, un par kurām attiecībā uz šo personu Fizisko personu reģistrā ir iekļautas Fizisko personu reģistra likuma 11. panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas (turpmāk – partneris)."

2. Papildināt 37. pantu ar ceturto daļu šādā redakcijā:

"(4) Šā panta pirmajā daļā noteiktās tiesības saņemt izmaksai aprēķinātās pensijas summas, kas nav izmaksātas līdz pensionāra nāvei, un trešajā daļā noteiktās tiesības ir arī pensijas saņēmēja partnerim."

Likums stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

Anotācija likumprojektam
"Grozījumi likumā "Par valsts pensijām""

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?
1.1. likumprojekta nepieciešamība

Uzsākot kopdzīvi vai izveidojot kopīgu saimniecību, starp divām pilngadīgām personām var veidoties ciešas personiskas attiecības, kuru pamatā ir savstarpēja atbildība, rūpes vienam par otru, lojalitāte, sapratne un cieņa. Latvijas Republikas Satversme prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību. Šobrīd pastāvošais tiesiskais regulējums minēto aizsardzību nenodrošina visos šo attiecību gadījumos.

Ievērojot minēto, ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"" (turpmāk - likumprojekts), kas kopā ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā" un citiem saistītiem likumprojektiem vērsts uz šo attiecību juridiskās, ekonomiskās un sociālās aizsardzības nodrošināšanu.

Likumprojekts stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem Fizisko personu reģistra likumā par ziņu par partnerību vai tās izbeigšanu iekļaušanu Fizisko personu reģistrā 2024. gada 1. jūlijā. Līdz ar minētajiem grozījumiem stāsies spēkā arī saistīti grozījumi Notariāta likumā, Maksātnespējas likumā, likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un likumā "Par valsts pensijām".

1.2. paredzētie grozījumi

Likumprojekts paredz noteikt papildinājumus attiecībā uz valsts pensijas piešķiršanai nepieciešamo apdrošināšanas stāžu. Pašlaik likuma "Par valsts pensijām" 9. pants cita starpā paredz, ja apdrošināšanas iemaksas izdarītas no valsts pamatbudžeta, apdrošināšanas stāžu veido arī šādi apdrošināšanas iemaksu periodi:

- laiks, kad persona, kuras laulātais (kam piešķirts diplomātiskais rangs saskaņā ar "Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumu") pilda diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs, uzturas attiecīgajā ārvalstī kā diplomātisko un konsulāro dienestu pildošas personas laulātais;
- laiks, kad persona, kuras laulātais pilda militārā dienesta pienākumus ārpus valsts, izņemot gadījumus, kad šis karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā, uzturas ārvalstī kopā ar laulāto;
- laiks, kurā persona uzturas attiecīgajā ārvalstī kā Eiropas Savienības Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) pārstāvja vai sakaru virsnieka laulātais.

Likumprojekts paredz, ka minētie apdrošināšanas iemaksu laika periodi attiecināmi arī uz personām, par kurām Fizisko personu reģistrā ir iekļautas ziņas par partnerību.

Likumprojekts arī paredz, ka personai, ar kuru ar pensijas saņēmējam ir partnerība, ir tiesības saņemt nesaņemtās pensijas izmaksu un saņemt pabalstu sakarā ar pensijas saņēmēja nāvi.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likums nodrošinās, ka partnerību reģistrējušu personu attiecības tiks atbilstoši tiesiski aizsargātas. Tāpat likums sekmēs šādu personu sociālā un ekonomiskā atbalsta pasākumus.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojekts radīs papildu izdevumus valsts budžetam, jo būs nepieciešams izmaksāt nesaņemto pensiju un pabalstu sakarā ar pensijas saņēmēja nāvi, taču prognozējams, ka šī ietekme būs neliela.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts saistīts ar likumprojektu "Grozījumi Notariāta likumā", kas ievieš notariālus aktus par partnerību vai tās izbeigšanu. Likumprojekts saistīts arī ar likumprojektu "Grozījumi Fizisko personu reģistra likumā", kas cita starpā paredz Fizisko personu reģistrā iekļaut ziņas par partnerību.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Sagatavojot likumprojektu, notika konsultācijas ar Tieslietu ministriju, Labklājības ministriju un organizācijas "Dzīvesbiedri" pārstāvjiem.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un normatīvajos aktos noteikto kārtību un jau ar esošo valsts institūciju palīdzību. Jaunu institūciju dibināšana nav nepieciešama.